

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยของการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดในการเสนอดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ลักษณะประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดและสังกัดเทศบาล ในเขตการศึกษา 4 แยกตามลักษณะพื้นที่ทั้งเป็นเขตในเมือง เขตนอกเมือง และตามขนาดโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 884 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร และครูที่ได้รับมอบหมายหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้คือ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียน แยกตามลักษณะพื้นที่ตั้งและขนาด

ลักษณะพื้นที่ตั้ง	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
โรงเรียนเขตนอกเมือง	3	48	793	844
โรงเรียนเขตในเมือง	19	10	11	40
รวมทั้งสิ้น	22	58	804	884

1.2 ตัวอย่างประชากรคือ โรงเรียนทั้งสิ้น 884 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสุ่มของ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan (1970 : 607-610) ได้ตัวอย่างประชากร 269 โรงเรียน

1.3 การศึกษาตัวอย่างประชากร แบ่งตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีอยู่ 2 ประเภทคือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีส่วนร่วมหรือได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยกำหนดคอตราส่วนดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน

- ครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 538 คน

1.4 ค้นคว้าหาตัวอย่างประชากร แยกตามลักษณะพื้นที่ตั้งและขนาดโรงเรียน ได้จำนวนโรงเรียนที่ศึกษา กิ่งแสดงไว้ในตารางที่ 2 กิ่งนี้คือ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนตัวอย่างประชากร แยกตามลักษณะพื้นที่ตั้งและขนาด

ลักษณะพื้นที่ตั้ง	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
โรงเรียนเขตนอกเมือง	1	16	242	259
โรงเรียนเขตในเมือง	4	3	3	10
รวมทั้งสิ้น	5	19	245	269

1.5 คำนวณหาจำนวนผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและครูแยกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูล แยกเป็นรายจังหวัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งและขนาดโรงเรียน

จังหวัด	ลักษณะพื้นที่ตั้ง	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
ภูเก็ต	นอกเมือง	-	2	32	34
	ในเมือง	4	-	2	6
พังงา	นอกเมือง	-	6	98	104
	ในเมือง	-	2	2	4
กระบี่	นอกเมือง	-	8	124	132
	ในเมือง	-	2	2	4
ตรัง	นอกเมือง	-	12	176	188
	ในเมือง	2	2	4	8
ระนอง	นอกเมือง	-	4	50	54
	ในเมือง	2	2	-	4
รวมทั้งสิ้น		8	40	490	538

1.6 คำนวณหาจำนวนตัวอย่างประชากรเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ 25% ของจำนวนประชากร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2524 : 49) ได้โรงเรียนทั้งสิ้น 67 โรงเรียน แยกตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารโรงเรียน 67 คน ครู 67 คน รวมทั้งสิ้น 134 คน เมื่อแยกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะพื้นที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน จะได้รายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ แยกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะพื้นที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน

จังหวัด	ลักษณะที่ตั้ง	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
ภูเก็ต	นอกเมือง	-	-	6	6
	ในเมือง	2	-	2	4
พังงา	นอกเมือง	-	2	22	24
	ในเมือง	-	2	2	4
กระบี่	นอกเมือง	-	2	28	30
	ในเมือง	-	2	2	4
ตรัง	นอกเมือง	-	2	40	42
	ในเมือง	2	2	2	6
ระนอง	นอกเมือง	-	-	10	10
	ในเมือง	2	2	-	4
รวมทั้งสิ้น		6	14	114	134

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสำรวจ เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จัดภายในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นคำถามตามผู้บริหารเท่านั้น

2.2 แบบสอบถาม เป็นคำถามตามผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับวิธีการจัด ผลการจัดและปัญหาอุปสรรค ซึ่งมีลักษณะคำถามเหมือนกัน

2.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามตามผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มเติม ซึ่งมีลักษณะคำถามเหมือนกัน

การสร้างแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้จากการศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะสร้างแบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ขึ้น แล้วนำไปให้ผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ อ่าน วิจาร์ณ และเสนอแนะ คำแนะนำ ส่วนวน ภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุง แก้ไข ความข้อวิจารณ์และเสนอแนะ ขณะเดียวกันก็ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ไปด้วย แล้วจึงนำแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีดังนี้

1. แบบสำรวจ แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิ เวลาที่ทำกรสอน ลักษณะการจัดกิจกรรมและการเข้ารับการศึกษ อบรม มีลักษณะคำถามกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทกิจกรรมใหญ่และกิจกรรมย่อย ที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษาและปฏิบัติจริงในปีการศึกษา 2527 ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม 10 ประเภท มีลักษณะคำถามกำหนดให้เลือกคำตอบ (Check-list) และ ปลายเปิด (open-ended)

2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพทั่วไปของโรงเรียน มีลักษณะคำถามกำหนดให้เลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ

- ก. การวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ข. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ค. วิธีดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ง. การควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- จ. การประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ฉ. การประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

เป็นคำถามกำหนดให้เลือกตอบ (Check list) และเรียงลำดับความสำคัญ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี 36 ลักษณะ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร ในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. แบบสำรวจ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบ
สำรวจไปส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสำรวจคืนด้วยตนเอง
โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากภาคีชาวบริหารการศึกษา และของผู้วิจัยเอง
ส่งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้ตอบทุกคน ให้เวลาในการตอบ 15 วัน แล้วผู้วิจัย
จึงไปขอรับคืนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จภายใน
30 วัน สำหรับแบบสำรวจที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมดมีจำนวน 26 ฉบับ ได้รับคืน 24 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 92.30 ของจำนวนแบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมด สามารถจำแนกราย
ละเอียด ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสำรวจที่ส่งไปละรับคืนแยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ
ภูเก็ต	5	4	80.00
พังงา	5	5	100.00
กระบี่	6	5	83.33
ตรัง	6	6	100.00
ระนอง	4	4	100.00
รวม	26	24	92.30

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และในบางส่วนให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์หรือหัวหน้าหน่วยงานในสังกัด ทั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้ด้วยตนเองพร้อมทั้งได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้ตอบทุกคน ทั้งนี้โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม เป็นเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงไปขอรับคืนอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จภายใน 45 วัน สำหรับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด 538 ฉบับ ได้รับคืน 445 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.71 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและรับคืน แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ
ภูเก็ต	40	38	95.00
พังงา	108	77	71.29
กระบี่	136	110	80.88
ตรัง	196	172	87.75
ระนอง	58	48	82.75
รวม	538	445	82.71

3. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในบางส่วน และในบางส่วนก็ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอที่ใกล้ชิดและเตรียมตัวเป็นอย่างดีเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 45 วัน คิดเป็นร้อยละ 79.10

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ไต่จากแบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาจัดกระทำดังต่อไปนี้คือ

1. แบบสำรวจ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประเภทกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2527 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ แล้วเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ดังนี้

76-100	หมายความว่า	ได้รับการจัดมากที่สุด
51-75	หมายความว่า	ได้รับการจัดมาก
26-50	หมายความว่า	ได้รับการจัดน้อย
1-25	หมายความว่า	ได้รับการจัดน้อยที่สุด
0	หมายความว่า	ไม่ได้รับการจัดเลย

2. แบบสอบถาม

2.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพทั่วไปของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าร้อยละแล้วเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2.2 ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในปีการศึกษา 2527 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. วิธีดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. การควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การประสานงานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. การประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2.3 ข้อมูลตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน และครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี จากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา ให้นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ในแต่ละข้อของลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละกิจกรรม แล้วเสนอในรูปตาราง

ส่วนการให้น้ำหนักของคะแนนในแต่ละลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละกิจกรรมนั้น ได้กำหนดค่าของคะแนนไว้ดังนี้คือ

1. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "มากที่สุด" ให้น้ำหนักเป็น 4 คะแนน
2. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "มาก" ให้น้ำหนักเป็น 3 คะแนน
3. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "น้อย" ให้น้ำหนักเป็น 2 คะแนน
4. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าจะก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด "น้อยที่สุด" ให้น้ำหนักเป็น 1 คะแนน
5. กิจกรรมใดที่จัดแล้ว ผู้ตอบเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อใด ให้น้ำหนักเป็น 0 คะแนน

ในการคำนวณผลที่ได้จากค่าเฉลี่ย ได้ใช้เกณฑ์ดังนี้คือ

- 3.51-4.00 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ"มากที่สุด"
 2.51-3.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ"มาก"
 1.51-2.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ"น้อย"
 .51-1.50 หมายความว่า เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับ"น้อยที่สุด"
 0-.50 หมายความว่า ไม่เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดี

2.4 ข้อมูลตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ผู้วิจัยให้นำมาหาค่าความถี่และร้อยละ แล้วเสนอในรูปตาราง

3. การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาผนวกกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำมาหาค่าความถี่ร้อยละ แล้วเสนอในรูปตาราง

การคำนวณค่าสถิติในแบบสอบถามทั้ง 4 ตอน ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางกานสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนั้น เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการวิจัย ส่วนรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้อธิบายในบทที่ 4 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย